

Nichita Stanescu - universul de creatie

Poezia lui Nichita Stanescu se constituie intr-un univers autonom de o frapanta modernitate si de o mare diversitate tematica. N. Stanescu a mostenit tendinta de a-si autodefini ocupatia despre arta, artist si raportul dintre el si cel pentru care scrie. El aduce in sa o alta perspectiva decat cea din poezia anterioara lui. El porneste nu de la real catre poet ci de la poet catre real | pentru ca realul poetului este altul atunci cand are rolul de a lasa lumea sa traverseze prin el insusi pentru a ajunge la sine : "apoi, m-am luat pe mine insuni m-am sprijinit de cele doua maluri ale fluviului ca sa le arat un poet, numai ca sa ajunga la destinatie numai ca sa-i invat cum se transporta lumea , de la ea insasi, la ea insasi.

Romantic in esenta si model in expresie, N. Stanescu abordeaza marile teme ale liricii universale (iubirea, destinul, istoria, moartea, focul, logosul etc) din perspective inedite si uneori contradictorii.

In acest univers inedit al liricii sale se pot distinge cateva etape ale creatiei, chiar daca ea se infatiseaza intr-un sistem ordonat in trepte cu schimbari de ton si viziune de la un volum la altul. Egera distinge trei etape ale liricii sale. Prima este lirica, sentimentala, adolescentina in care predomina idealurile romanticii, iar subiectul cunoasterii este eul liric in jurul caruia se circumscrie lumea reala ("sensul iubirii", "o viziune a sentimentelor"). Iubirea ca "sentiment originar al nasterii cuvintului" este tema principala a primelor doua volume. Cea de-a doua etapa este cea a "necuvintelor" cea a maturitatii creatoare in care poetul descopera efectul timpului asupra cuvintului iar eul liric isi incepe aventura in cunoastere.

Aceasta etapa incepe cu "Dreptul la timp" si culmineaza cu "11 elegeri" cuprinzand si volumele "Oul si sfera", "In dulcele stil clasic". Poetul descopera miturile iar viziunea asupra spatiului si timpului se schimba.

In ultima etapa a "frigului" temei frigului i se adauga "tema mortii", "Maretia frigului", "Operele imperfecte", "Noduri si semne"). Frigul este expresia lipsei sentimentelor, ceea ce inseamna evadarea din timp. Eul poetic se transforma din Subiect al cunoasterii in "obiect de cunoastere".

Moartea, tema fundamentala a acestei etape lirice este o experienta - limita insemnand intoarcerea in mit, in necuvant. Ea este o expresie metaforica a curentului eului poetic din spatiul cunoasterii.

In afara viziunii poetice originale, ceea ce confera modernitate si valoare liricii lui N. Stanescu este limbajul poetic. Una dintre suferintele fundamentale ale poetului modern este lipsa de motivatie a semnului lingvistic, cu alte cuvinte, inadecvarea lui la real. Exclamatia "o, voi, cuvintelor, minunatelor, blestematelor", exprima foarte bine atitudinea poetului fata de cuvint.

Negasind motivatie din semnele arbitrar ale unei limbi naturale, poetul reface drumul gandirii umane de sens invers, adica acorda realitatea la cuvinte, reinventeaza lumea pornind de la cuvinte, ca si Demiurgul.

Poetul confera cuvintului materialitate si independenta, considerandu-l creator al lumii, o alta stare a materiei si singura posibilitate a fiintei umane de a-si asigura nemurirea. Functia traditionala a limbajului, cea de comunicare, este transformata in functie cognitiva prin metamorfozarea acestuia prin crearea unei limbi noi, mai bogata in sensuri, in limba poazeasca in limitele gramaticale ale limbii romane.

Poetul este un adevarat Demiurg care topeste in metaforele versului sau limitele intre concret si abstract, intre timp si atemporabilitate, intre existenta si iluzie. Cuvintele, ca si necuvintele lui, sunt ipostaze ale existentei poetului, dar si ale existentei universului "de la plus la minus infinit".